

kel és így kétséges, hogy a kormány a gazdasági élet eminens érdekének felelt meg azzal, hogy a fuziók illetékmentességéről szóló rendelet hatályát ismételten meghosszabbította.

A rendelet hatályának meghosszabbítása azonban nem elegendő. Az eddigi — akármennyire gyér — gyakorlat a kedvezményeket taxative felsoroló rendelet egyes igen komoly hézagait mutatja ki, amelyeknek pótlása szintén multhatatlanul szükséges volna. Ezeknek a kiegészítéseknek vonatkozniok kellene egyrészt a részvénytcsere útján lebonyolításra kerülő fuziók alkalmával lerovandó *értékpapírforgalmi adóra* (a 903/1925. sz. rendelet 6. §-a ebben a tekintetben nem tartalmaz eléggé világos intézkedést), másrészt a fuziók alkalmával igen gyakran elhatározott *cégváltozás* címén lerovandó bejegyzési illetékre, valamint az ugyanezen a címen az 1920. évi XXIV. t.-c. 14. §-a értelmében lerovandó illetékre. Mindezek a mentességek ugyan az alaprendelet szelleméből folynak, minthogy azonban kedvezmények kiterjesztőlég nem értelmezhetők, azokat újabb rendelet által, és pedig visszamenő hatállyal kellene újból statuálni. Nem kívánunk ehelyütt ennek a kérdésnek a részleteivel foglalkozni, hanem utalunk a fuziók gyakorlatában nagy jártassággal bíró Magyar Pálnak a Pester Lloyd 1926 november 23-i reggeli számában megjelent cikkére.

Sz. F.

Pénzügyi joggyakorlat.

A szakértői becslési díj megállapítása és abban való marasztalás tárgyában hozott határozat ellen a kir. közigazgatási bírósághoz panasszal élni nem lehet. (Közigazgatási Bíróság 21.966/925. P. sz.) Az 1920. évi XXXIV. t.-c. 53. §-ának 1., 2. és 5. bekezdésében, valamint a törvény végrehajtása iránt kiadott utasítás 63. §-ában foglalt rendelkezések alapján a rendelkező rész értelmében kellett határozni, mert a panaszolt határozat bírósági szakértői becslési díj megállapítása és szakértői becslési díjban való marasztalás tárgyában hozott, amely kérdésben a hivatkozott törvényszakasz 1. és 2. bekezdésében foglalt részletes felsorolás szerint a bírósághoz intézendő panasznak helye nincs, viszont az 5. bekezdés szerint ily ügyekben hozott pénzügyigazgatósági határozatok ellen, amelyek ellen bírói panasznak helye nincs, a m. kir. pénzügyminisztériumhoz lehet felebbezéssel élni.

Ha az illeték a vevővel szemben elévült, az eladóval szemben az illeték átszámitási időpontja, a vevővel szemben beállott elévülés idejét követő felhívás kézbesítése idejének alapulvételel állapítandó meg. (Közigazgatási Bíróság 22.753/1925. P. sz.) Panaszos özv. B. Egmondné az 1918. évi október hó 26-án kelt adásvevési szerződéssel eladta budapesti házát D. Lajosnak és nejének 820.000 korona vételáron. Az adásvételi szerződés 7. pontja szerint a vételi ügyletből kifolyólag felmerülő összes költségek, átirási illetékek, bélyegköltségek vevőket terhelik.

Az adásvétel után 1919. évi március 5-én kiszabtak 41.000 korona illetéket a vevők és eladó terhére, az iratokból kitűnőleg eladó terhére azonban akként, hogy az utóbbitól illetéket csak másodsorban fogják követelni.

A fizetési meghagyást eladó részére 1919. évi április-hó

10-én kézbesítették. Eladó a részére a most említett időben kézbesített fizetési meghagyás ellen nem élt felebbezéssel.

A vevők Nagyváradon, megszállott területen laktak, részükre a fizetési meghagyás kikézbesítve nem lón s ennek folytán az illeték velük szemben elévült.

Eladó részére a fizetési meghagyást, és pedig a m. kir. központi díj- és illetékkiszabási hivatalnak a m. kir. pénzügyminiszterhez intézett jelentésében foglaltak szerint tévedésből másodszor is. kézbesítették 1923. évi szeptember hó 22-én. Az említett jelentésben foglaltak szerint az illetéknek aranykoronára való átszámításánál elnézésből az újabb kézbesítésnek megfelelő esedékességi idő vétetett alapul s az így 6 aranykorona 70 aranyfillérre átszámított illetéket az eladó, aki a fizetési meghagyásnak másodizbeni kézbesítése alkalmából sem élt felebbezéssel, befizette.

Az első kézbesítésnek megfelelő esedékességi idő alapulvételeivel az illeték 8723 aranykorona 40 fillér lett volna s így ezt a befizetett illetékhez viszonyítva, különbözet gyanánt 8716 aranykorona 70 aranyfillér marad, amely különbözet befizetésére a m. kir. pénzügyminiszter meghagyása folytán a kir. központi díj- és illetékkiszabási hivatal az eladót 1925 október 21-én — tehát az aranykoronára már egyszer átszámított illeték befizetése után — felhívta. Ez ellen a végzés ellen az eladó felebbezett, a felebbezést a kir. pénzügyigazgatóság elutasította.

A panaszos lényegileg azzal védekezett, hogy az ő fizetési kötelezettsége csak abban az esetben állott volna be, ha az első sorban felelős vevőtől az illetéket kielégítési alap hiányában nem lehetett volna behajtani, minthogy azonban a kincstárnak az illeték követeléséhez való joga a vevőkkel szemben a fizetési meghagyás kézbesítésének elmulasztása folytán elévült, ennél fogva annak a jogi lehetősége is eslelt, hogy az illetéket az eladótól követelhesse.

Az adás-vételi szerződés megkötésekor hatályban volt 1918. XI. t.-c. 34. §-ának 2. bekezdése szerint az 1. bekezdésben említetteken kívül egyéb vagyónátruházási, tehát az adás-vételi szerződések utáni illetéket is első sorban az tartozik megfizetni, aki azt a szerződésben magára vállalta, ily kikötés hiányában pedig a szerző, de valamennyi szerződő felet az egyetemleges fizetési kötelezettség terheli.

Ugyanílyan értelemben rendelkezik az időközben hatályba lépett 1920. évi XXXIV. t.-c. 21. §-ának 2. bekezdése is.

A törvény egyáltalán nem rendelkezik afelől, hogy a nem első sorban egyetemleges kötelezettek fizetési kötelezettsége mikor áll be.

Az 1918. évi XI. t.-c. végrehajtása tárgyában kiadott 1918. évi 88.000. számú pénzügyminiszteri utasításnak a fizetési meghagyást szabályozó 95. §-a, amelyet eladó fél panaszában tévesen az 1918. évi XI. t.-cikk szakasza gyanánt idéz, 3. bekezdésében egyebek közt akként rendelkezik, hogy azokban az esetekben, amikor a törvény a behajtásra nézve sorrendet állapít meg, a fizetési meghagyásokat ugyan valamennyi fél részére ki kell adni, azonban azokban a fizetési meghagyásokban, amelyeket a sorrendben később következő fizetésre kötelezett részére adnak ki, meg kell jegyezni, hogy tőlük az illeték végrehajtás útján csak akkor fog követeltetni, ha azt az első sorban fizetésre kötelezettől — akit névszerint is meg kell jelölni — behajtani nem lehetne.

Panaszos előadása szerint a részére kézbesített fizetési meghagyás ilyen értelemben szólt.

A most említett szakaszbekezdés folytatólag még rendeli, hogy ilyen esetekben a fizetési kötelezettség beálltával az adóhivatal a fizetésre sorrendben kötelezett felet az intérsre szolgáló nyomtatványon köteles felhívni azzal a figyelmeztetéssel, hogy a késedelmi kamatra vonatkozó fizetési kötelezettség a felhívás kézbesítésétől számított 30. napon állt be.

Ezek előrebocsátása után a vitás kérdés eldöntésénél az egyetemlegességnek az általános jogelvek szerinti természetéből kell kiindulni.

Az egyetemlegesség jogi természete abban áll, hogy az egyetemlegesen kötelezettek mindegyike a hitelezőnek közvetlenül felel az egész szolgáltatásért, ugyancsak az egyetemlegesség jogi természetéhez képest az általános jogelvek szerint az egyetemleges adóstársak egyikére nézve bekövetkezett elévülés a többi adósra nem hat ki.

Az illetéktörvénynek ismertetett rendelkezése, bár elsősorban fizetésre kötelezettet jelöl is meg, egyébként nem változtatta meg az egyetemlegességnek az általános jogelvek szerinti jogi természetét s a törvénynek éppen az egyetemlegesség megállapítása mellett nem tulajdonítható az a célzat, mintha az elsősorban kötelezetteknek az illeték terhe alól bármely okból felszabadulása esetére a többi kötelezetteket is mentesíteni kívánta volna.

A helyes törvénytárgyarázat szerint tehát a többi kötelezettekkel szemben a követelés érvényesíthető abban az esetben is, ha az elsősorban kötelezettel szemben az illeték elévült s így azt ebből az okból nem lehet tőle behajtani.

Emellett a jogi álláspont mellett is azonban a panasznak helyet kellett adni, mert a fizetési meghagyás első ízben történt kézbesítése az illetéknek a csak másodsorban köteles eladóval szemben a teljesítés idejét nem vonja maga után, tehát az 1924. évi 5001. sz. pénzügyminiszteri rendelet 21. §-ának 3. bekezdésében meghatározott 30 napot nem lehet az első kézbesítés idejétől számítani. A most idézett rendelet vonatkozó intézkedéseinek célzatához képest ez a számítás csak az elsősorban kötelezett féllel szemben beállott elévülés idejét követő felhívás kézbesítési idejének alapul vételével volna eszközölhető, mert akkor állott be az eladóra nézve a fizetési kötelezettség ideje s e mulasztás jogi következményei csak attól az időponttól kezdődnek.

Minthogy pedig eladó a fizetési meghagyás másodizben foganatosított kézbesítése idejében átszámítva 6 aranykorona 70 aranyfillért befizette s minthogy nincs törvényes alapja annak, hogy az egyszer aranykoronára átszámított és ennek megfelelőleg befizetett illeték utólag más átszámítási kulcs alkalmazásával másodszor is követeltessék, ennél fogva további fizetésre jogosan nem kötelezhető.

A főkövetelés járulékaként követelt kár a pertárgy értékének megállapításánál nem jön figyelembe. (Közigazgatási Bíróság 10.901/1925. P. sz.) Az 1914: XLIII. t.-c. 35. §-a értelmében 1924 február 22. napjától kezdődőleg, amikor a felperes kereseti követelését 772.481 korona tőkére és járulékaira leszállította, minden perbeli irat és határozat illetékének mértéke tekintetében a leszállított követelés az irányadó.

A kir. pénzügyigazgatóság a pertárgy értékekül azon az alapon vett 2.626.455 koronát, hogy a felperes az alperest a leszállított kereseti követelésnek az 1923 július 25-i 0.06%-os zürichi jegyzés szerint átvértékelt korona összegben leendő meg-